

kých konferencích a mezi přípravnou prací technických orgánů a udržuje spolu dozor a prostřednictvím vzájemného styku mezi orgány technickými. Vedle toho na rozdíl od evropského systému pojata jest v mechanismus kod. pr. mez. též unifikace práva vnitřního.

Systém americký je ucelenější než systém evropský, který nevyšel dosud ze stadia pokusného. Samotná Spol. Národů zdůraznila nutnost, aby kodifikační práci zahájeno pod její ochranou nebylo zasahováno od iniciativ jiných, z nichž hlavní význam má tradiční již postavení Haagu. Kromě toho padá na váhu, že velký počet evropských institucí vědeckých, zabývajících se právem mezinárodním, činil by obtížným organické včlenění práce jich přímo do systému oficiálního a proto toho času nezbyvá než ponechat jim volnou poradnou spolupráci a konkurenci v přípravné práci a případně vyčkati výsledků první kodifikační konference haagské v roce příštím.

Nelze ovšem přehlížeti, že kodifikace panamerická děje se v první řadě pro potřebu Ameriky a zaváděti tak může další partikularismus a rozrůznění oblasti práva amerického a evropského. Odtud i na samotné konferenci havanské ozvaly se varovné hlasy. Vývoj toho času nese se k vytvoření oblasti světového práva mezinárodního, aspoň v některých nejdůležitějších jeho problémech a věcech společných zájmů, avšak se zachováním nezbytného partikularismu založeného historickým vývojem. Partikularismus takový trvá ostatně i na samotné půdě Nového Světa mezi Spojenými Státy Severoamerickými a státy střední a jižní Ameriky. Pokud pak týče se Evropy, padá na váhu, že akce Spol. Národů vůbec zatíženy jsou absencí Spojených Států (ale dosud i několika států jiných). Konstatování takového stavu věci nemusí však býti důvodem pesimismu. Nedávný Kelloggův pakt prokázal právě v nejdůležitější otázce mezinárodního života harmonický smysl obou kontinentů, rovněž i poměr Spojených Států Amerických k Mezinárodnímu Soudnímu Dvoru v Haagu vyvíjí se cestou sblížení idejí. Proto též v paralelní kodifikaci na obou kontinentech není třeba spatřovati nebezpečí, pokud jen na obou kontinentech platiti bude heslo: festina lente.

Literatura.

Alvarez: „La codification du droit international“, Paříž 1912; Baker: „The codification of Intern. Law“ v British Year book of Intern. Law,

vol. V, 1924; Bulmerincq: „Praxis, Theorie und Kodifikation des Völkerrechtes“, 1874; Constantino: „La codification du droit international et l'unification législative“, Paris 1829; Dumas: „Simple introduction à l'étude du problème de la codification du droit international public“, Saint-Imier 1912; Hudson: „The progressive codification of inter. law“, Washington 1926; Loewenthal: „Grundzüge zur Reform und Kodifikation des Völkerrechtes“, Berlin 1912; Politis: „Les nouvelles tendances du droit international“, Paříž 1927; Visscher: „La codification du droit international“, Recueil des cours de l'Académie de droit international, Haag 1925.

Vojtěch Mastný.

Kojení námezdné.

Přirozenou a zároveň nejlepší výživou kojence je mléko vlastní matky. Z různých příčin (zdravotní stav matky, hospodářské, sociální poměry a j.) musí však kojeneček mnohdy se spokojiti s výživou jinou, buďto je kojen cizí matkou-kojnou nebo je vyživován uměle, zvláště mlékem zvířecím. Kojení cizí matkou jest pro dítě prospěšnější než výživa umělá. Kojná koná naznačené služby za odměnu — mzdu — odtud pojem k. n-ho.

Vzhledem k vlivu svému na populaci stalo se k. n. předmětem pozornosti státní správy, která otázku tu upravila a upravuje zvláště s hlediska zdravotního. V zemích historických jest to zejména nař. min. obchodu vydané v dohodě s min. vnitra ze dne 7. V. 1908, č. 96 ř. z., jímž se vydávají zvláštní ustanovení pro živnostenské dohazování kojných. Podle tohoto nařízení, vydaného ku provedení živn. řádu, smí majitel koncese pro zprostředkování služeb a míst, který jest oprávněn dohazovati kojné, zapsati do seznamu jen kojné, které prokáží lékařským vysvědčením, že jsou zdravé a ke službě kojných způsobilé. Kromě toho musí kojná před bezprostředním nastoupením služby býti znova lékařsky prohlédnuta a nález třeba vydati straně ji přijímající. Dále je zápis do seznamu kojných vázán ještě podmínkou, že kojná vysvědčením domovské obce musí prokázati, že vlastní dítě umístila způsobem přiměřeným a zabezpečujícím dostatečnou výživu a ošetření.

O k. n-m možno mluvit též v těch případech, kdy z veřejných porodnic a s nimi příp. spojených ústavů pro péči o děti (dříve „naležinců“) v Čechách (v Praze) a na Moravě (v Brně a Olomouci) svěřuje se nemluvně na vychování pěstounce mimo

ústav za příspěvek z prostředků zemských. Na pěstounce se tu totiž žádá též způsobilost, aby mohla dítě kojiti. Od tohoto požadavku se však bohužel často upouští pro nedostatek takových pěstounek, a dítě musí se spokojiti výživou umělou.

Na Slovensku a v Podkarpatské Rusi byla otázka k. n-ho upravena již mnohem dříve zákonem, a to §§ 24 a 25 zák. čl. XIV/1876 o úpravě zdravotnictví. Kojná je povinna ohlásiti úmysl, že chce dítě kojiti, obecnímu představenstvu, které dá k tomu svolení po uspokojivém lékařském zjištění zdravotního stavu kojné a po lékařské prohlídce místnosti, v níž kojná přebývá. Odepře-li obecní představenstvo dáti povolení, učiní tak jen prozatímně a postoupí věc politickému úřadu I. stolice k rozhodnutí (§ 24). Zákon dále stanoví, že jedna žena může kojiti jen jednoho kojence. Obecní představenstvo má evidenci kojenců. Úřední a obecní lékaři kontrolují způsob, jak kojná s kojencem zachází, dále výživu i stav nemluvnat. Není-li lékař, vykonává kontrolu některý člen obecního představenstva, který oznamuje své zkušenosti úřadu (§ 25).

Další předpisy o kojení a kojných na tomto území najdeme v nař. uh. č. I/V c/1903 vn., vydaném ku provedení zákonů: zák. čl. VIII/1901 o dětských útulnách (státních dětských domovech) a zák. čl. XXI/1901 o opatření opuštěných dětí, odkázaných na veřejnou podporu. Jsou to zvláště §§ 34, 35, 47 a 48 cit. nař. Podle těchto předpisů jsou nemluvnata kojena buď přímo ve státních dětských domovech anebo — což je pravidlem — jsou svěřována kojným mimo ústav. Dosvědčí-li obvodní lékař vysvědčením, že kojná je způsobilá ke kojení, není těhotná a že vlastní dítě jest alespoň šestiměsíční a může býti odstaveno anebo zemřelo, může jí býti správu ústavu kojenců odevzdán. Kojence dvojčata dlužno dáti jediné kojné. Tyto předpisy platí ovšem jen ve jmenovaných ústavech resp. o kojení, na něž tyto ústavy dozírají obvodními lékaři a obecními úřady. O kojení dětí jiných platí cit. předpisy zák. čl. XIV/1876.

Je zřejmo, že všechny cit. předpisy mají — nehledíme-li k nař. uh. č. I/V c/1903 platnému nikoliv všeobecně — na zřeteli především blaho dítěte, k němuž se kojná přijímá. A tak se stávalo, že cizí dítě obdrželo zdravou kojnou, kdežto vlastní dítě matky bylo již v prvních měsících po narození odkázáno na výživu umělou čili jinak: zdravé, života schopné dítě zdravé

kojné trpělo na svém tělesném vývinu ve prospěch dítěte často méně života schopného. Proto vydán byl pro celé území státu zákon ze dne 3. VII. 1924, č. 171 Sb., o částečném zákazu n-ho k. Zákon ten ustanovuje, že matka žijícího dítěte, mladšího 4 měsíců, nesmí býti přijata za kojnou aniž smí přijmouti místo kojné, leč by mohla současně kojiti i vlastní dítě. Tímto ustanovením zaručuje se vlastnímu dítěti kojné výživa mlékem vlastní matky nejméně po první 4 měsíce jeho života. Je-li matce takového dítěte dána možnost kojiti i vlastní dítě, smí kojná místo přijmouti jen pod podmínkou, že vysvědčením úředního lékaře se prokáže, že současně kojení dvou dětí nebude zdravotní závadou pro kojnou a její dítě, a že ani dítě, k němuž se kojná přijímá, ani oba jeho rodičové neohrožují zdraví kojné nebo jejího dítěte. Zákon poskytuje tedy též ochranu zdraví jak kojné tak i jejího dítěte. Na přestupky zákona určen je trest od 100 až 3000 Kč, při nedobytnosti vězení od 1 dne do 1 měsíce. Zákon se nevztahuje na kojné v nalezincích, ústavech pro kojence, na klinikách a v léčebných ústavech vůbec, protože tam jest o zdravotní stránku všech zúčastněných osob řádně postaráno. Předpisy nař. č. 96/1908 ř. z. a §§ 24 a 25 zák. čl. XIV/1876 platí tedy nyní v úpravě dané zákonem č. 171/1924 Sb.

Konečně nutno se zmíniti ještě o zvláštních správně-trestních ustanoveních, platných na celém území státním podle § 19 zák. č. 241/1922 Sb. o potírání pohlavních nemocí. Podle něho je trestná jednak žena, která stížena jsouc příjící, přijme nebo podrží místo kojné u dítěte, které není stíženo touto nemocí, jednak trestný je ten, kdo k dítěti stíženému příjící přijme nebo u něho podrží jako kojnou ženu, která není touto nemocí stížena. Trestem je podle § 17 cit. zák. pokuta od 50 do 10.000 Kč nebo vězení od 1 do 30 dnů.

Literatura.

Dr. Ant. Tůma: „Právní základy sociální péče o mládež v republice Československé“, Praha 1925 (nákladem České zemské komise pro péči o mládež v Čechách), kap. X., str. 115 a násl.

Bohumil Židek.

Kojné a školné.

A. Kojné. — B. Školné. I. Pojem a právní povaha. II. Školné podle jednotlivých druhů škol: a) školy vysoké, b) školy střední, c) školy odborné, d) školy národní.